

Finn Grand Festissä ja siirtolaisten jalanjäljillä USA:n Keski-Lännellä

Olavi Koivukangas (teksti), Jouni Korkiasaari (valokuvat)

Yhdysvaltain ja Kanadan suomalaisten Finn Grand Fest pidettiin Marquettessa 10-14. 8. 2005. Juhlilla oli 5 300 rekisteröityä vierasta ja lisäksi suuri joukko päiväkävijöitä lähiseudulta. Myös Suomesta osallistui useita satoja esiintyjä ja muita vieraita. Näiden joukossa Turun kaupunginjohtaja Armas Lahoniitty ja kansainvälisten asian koordinaattori Mika Akkanen, jotka esittelivät amerikansuomalaisille Turkuun kesäksi 2008 suunniteltua suurta ulkosuomalaistapahtumaa.

Jouni Korkiasaari Siirtolaisuusinstituutista piti luennon tutkimuksesta ”Amerikansuomalaiset tänään” ja palveli Siirtolaisrekisterin välityksellä henkilöitä, jotka halusivat tietää, mistä päin Suomea suvun ensimmäinen Amerikkaan lähtijä oli kotoisin ja milloin hän oli tullut Amerikkaan. Paljastuipa jälleen kerran, että ruotsalaisena itseään pitänyt suku olikin alunperin Suomesta, Kristiinankaupungista. Olavi Koivukangas ja Antti Kiviniemi Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistys ry:stä pitivät luennon Seinäjoen Kalajärvelle suunnitella olevasta Siirtolaisuusmuseosta. Se sai amerikansuomalaisilta suurta kannatusta, ja kuulijat lupasivat tukeansa suomalaisten siirtolaisten ”Maailman raitille”.

Ennen ja jälkeen FinnFestin Koivukangas, Korkiasaari ja Kiviniemi kiersivät tutustumassa Keski-Lännän suomalaisasutukseen, ja katsomassa, miten sen historiaa on

säilytetty jälkipolville. Oppaana oli Minneapolissa asuva Darrel Nicholson, joka on äidin puolelta suomalaista syntyperää (Härmästä). Vanhaa yhteistyökumppania Immigration History Research Centeriä Minnesotan yliopistossa emme tietenkään sivuuttaneet. Matkan jatkuessa tutustuimme mm. Finn Creek Museumiin Dear Creekissä. Darrel Nicholson on ollut yksi tämän erinomaisen ulkoilmamuseon perustajista 1970-luvulla.

Suuntasimme Salolammelle, jossa suomalaisten siirtolaisten jälkeläisille opetetaan suomenkieltä, ja edelleen Eskoon, Duluthin lähelle. Siellä on erinomainen, pieni suomalaisen siirtolaisuuden museo.

Wisconsinin puolelta on mainittava Little Finland -museo Ironwoodissa, jossa pystytettiin parhaillaan yhtä hirsirakennusta. Seudulla on suomalaisten siirtolaisten tekemiä rakennuksia tyhjiillään. Tutustuimme yhteen, Doris ja Reino Estolan tontilla olevaan noin v. 1890 tehtyyn hyvin säilyneeseen hirsitaloon. Kun suomalaiset ovat olleet näillä seuduilla erityisesti kaivosmiehinä, kävimme myös Caspian Kaivostalossa, joka on perustettu v. 1962. Kaivostornin ohella museoon kuuluu myös muita rakennuksia, joista monet ovat suomalaisten siirtolaisten aikoinaan rakentamia.

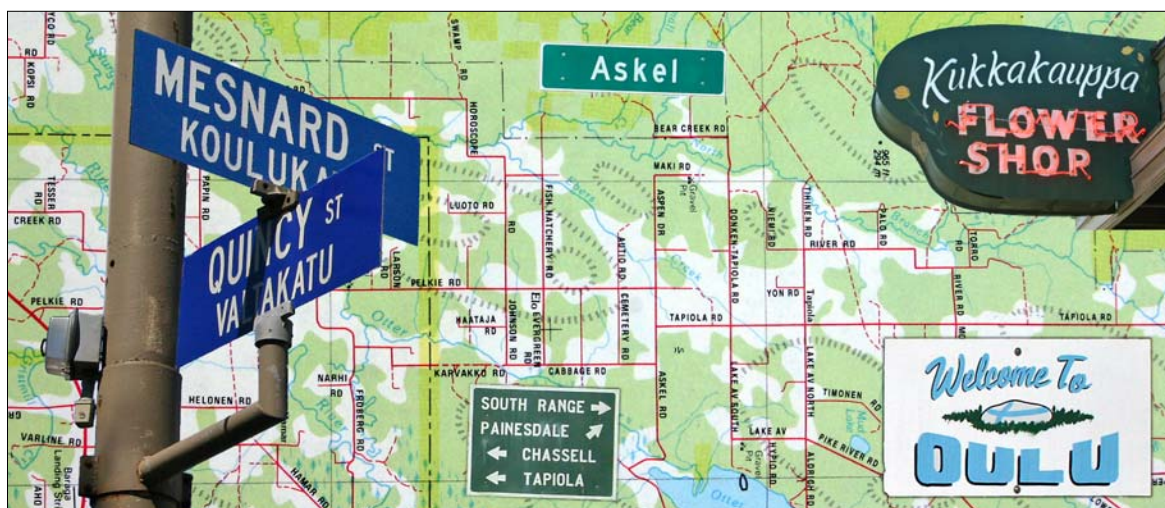
FinnFest juhlan jälkeen matka suuntautui Hancockiin eli Kupariisaarelle, jossa sijaitsee

Matkaryhmä - The happy travellers: Antti Kiviniemi, Darrel Nicholson, Olavi Koivukangas, Jouni Korkiasaari.

Finn Grand Festissä vierailleen silmään pistivät ensimmäiseksi Marquetten kaduille levitetyt noin 3 400 sinivalkoista juhla-tuolia. Kun idea idea toteutettiin edellisen kerran, vuoden 1996 FinnFestissä, oli tuoleja vain 1 400.

Suomalaisten aikoinaan asuttamalla alueilla Minnesotassa, Michiganissa ja Wisconsinissa tien-, kadun- ja paikannimet ovat monin paikoin edelleen suomenkielisiä.

Amerikansuomalaisten vanhoja rakennuksia on pelastettu paikallisiin ulkoilmamuseoihin, mutta suurin osa autoiksi jääneistä rakennuksista lahoaa paikoilleen. Vasemmalla ylhäällä: Rankisen farmin rakennuksia Old World Wisconsinissa (Eagle, WI), ylh.oik. autioksi jäänyt Ketulan farmitalo Iron Riverissä (MI), vas. alh. noin vuonna 1890 rakennettu suomalainen sauna Iron County -ulkoilmamuseossa Caspianissa (MI), oik. alh. Finnish Apostolic Church (rak. 1886) Minnesota Pioneer Park -ulkoilmamuseossa Annandalessa, keskellä Reino ja Doris Estolan entistämä farmitalo Ironwoodissa (MI).

entinen Suomi-Opisto, nykyisin Finlandia University. Oppaanamme täällä oli Calumetissa asuva Sue Salminen Raker, joka on äidin puolelta suomalaista sukua. Kävimme Viljo Johnsonin nyt tyhjiillään olevalla farmilla. Johnsonin vanhemmat rakensivat nykyisen farmitalon v. 1910. Mitä näille hienoille vanhoille rakennuksille tulee tapahtumaan, sitä ei tiennyt Viljo Johnson, eikä tiedä ilmeisesti kukaan muukaan.

FinnFestissä monet amerikansuomalaiset olivat neuvoneet meitä tutustumaan Old World Wisconsinin Eaglessa. Niinpä paluumatkalla ajoimme sen kautta. Tämä v. 1976 perustettu ulkoilmamuseo on saman tapainen kuin Seinäjoelle suunniteltu Siirtolaisuusmuseumo. Siellä on myös suomalaisilla oma aluensa, jonne on siirretty Ketolan ja Rankisen vanhat farmit Wisconsinin Oulusta. Museossa käy vuodessa noin 70 000 vierasta.

Lopputoteamuksemme matkasta oli havainto siitä, kuinka vahvaa suomalaisasutus on ollut Keski-Lännellä. Usein satunnaisestikin tapaamamme ihmiset osoittautuivat olevan suomalaista syntyperää. Ilahduttavaa oli myös nähdä, miten monilla tavoilla suomalaisten jälkeläiset ovat vaalineet kulttuuriperintöään. Siirtolaisuusmuseumon aikaansaamista Suomeen

he pitivät tärkeänä. Vanhoja rakennuksia luvattiin siirrettäväksi Suomeen, ja saimme mukaan muutamia esineitä vietäväksi museon kokoelmiin. Jatkossa tulisi tehdä samanlaista kartoitusta myös muissa USA:n osavaltioissa, joihin siirtolaisemme aikoinaan ovat asettuneet asumaan.

Finn Grand Fest 2005 • Following the Finnish trail in the Midwest.

The Finn Grand Fest was held in Marquette August 10-14th. 5300 registered visitors and many locals took part in the event. Many performers and guests from Finland attended, among these the Mayor of Turku, Armas Lahoniitty, who together with the coordinator of international affairs, Mika Akkanen presented the plans for Finnfest 2008 in Turku. This big event hopes to bring together expatriate Finns from all over the world.

Before and after the FinnFest, Olavi Koivukangas, Jouni Korkiasaari and Antti Kiviniemi toured the Midwest Finnish areas guided by Darrel Nicholson, who is of Finnish descent.

Koivukangas ja Kiviniemi tapasivat New York Millsissä (Michigan) asuvat kolmannen polven amerikansuomalaiset Martin Mursu (vas.), David Wiitamaki (kesk.) ja Einar Paavola (takana oik.), jotka puhuvat edelleen erinomaista suomea. Nuoremmissa ikäpolvissa ei suomen taitajia enää juurikaan ole. Mursun suvun juuret ovat lissä, Wiitamaen Seinäjoella ja Paavolan Kaustisilla.

Viljo Johnson Pelkiessä (MI) sijaitsevan kotitalonsa edessä. Suvun farmi on jäänyt tyhjilleen Johnsonin siirrettyä hoitokotiin asumaan vuoden 2005 alussa. Tilan rakennukset ovat edelleen erinomaisessa kunnossa.

We headed for Salolampi, where Finnish is taught to descendants of Finnish emigrants and then continued to Esko near Duluth. There we found an excellent small museum on Finnish emigration. On the Wisconsin side we visited the Ironwood "Little Finland" museum, where a log cabin is currently under construction. This area features many vacated Finnish emigrant buildings.

The tour continued to Hancock. In Pelkie (MI) Viljo Johnson showed us his farmhouse, which he recently moved away from. The buildings are in excellent condition, but their future is uncertain. On our way back, we made a stop at Old World Wisconsin in Eagle. This open-air museum has a concept similar to the planned Emigrant museum in Seinäjoki. The Ketola and Rankinen farmhouse has been moved there from Oulu in Wisconsin. It is part of the picture collage on page 35 together with other Finnish buildings.

The conclusion of our trip was that the Finnish heritage is strong in the Midwest. Many of the older gen-

eration still speak fluent Finnish, like Martin Mursu, David Wiitamake and Einar Paavola on the picture to the left.

We were promised old buildings for the Seinäjoki Emigrant museum and were on the spot presented with items for the collections.

Olavi Koivukangas (oik.) ottamassa vastaan Oulussa (WI) asuvan Rodney Lahden Suomen Siirtolaismuseolle lahjoittamaa vanhaa kirvestä.

Veljekset Robert (vas.) ja Kenneth Maki sekä Willard Paju sahaa korjaamassa Pajun farmilla New York Millsissä (MI). Veljesten suvun juuret johtavat Hautamäen, Alavakkurin ja Kotomäen sukuihin Kauhajoelle. Pajun isä, alkujaan Pajuoja, puolestaan oli kotoisin Perhosta, mutta äiti, os. Kultala, oli syntynyt Ispheingissä (MI) Amerikassa.

Yhdysvaltain suomalaisalueilla on monia pieniä hautausmaita, joiden hautakivissä on lähes pelkästään suomalaisperäisiä nimiä. Niistä näkee myös, miten sukunimet ovat Amerikassa muuttuneet: Joesta on tullut Yoki, Kaupista Copp.